

Ландмаркі. 1889 г.

Ландмаркамі звычайна лічаць асноўныя законы жыцця “рэгулярных” вольных муляраў і галоўныя прынцыпы іх дзейнасці, якія не падлягаюць змяненням. Паводле Карла Х. Клаўдзі, аўтара *Кнігі Вялебнага майстра*, змешчанай на сайце Вялікай ложы Расеі¹, Ландмаркі суадносяцца з масонскім заканадаўствам, як *Magna Charta* – з сучасным канстытуцыйным правам. Падобна таму, як Хартыя вольнасці ўтрымлівае пералік асноўных прыроджаных правоў чалавека, якія павінны ўлічвацца ў кожным заканадаўстве, так і Ландмаркі з’яўляюцца падмуркам вольнага мулярства, без якога яно не магло б існаваць.

Ландмаркі доўгі час існавалі ў якасці непісанага закону. Пазней з’явіліся апублікаваныя варыянты Ландмарака, якія, аднак, розніліся паміж сабой. Сёння адсутнічае адзінае меркаванне пра колькасць і нават сутнасць Ландмарака. Найчасцей у якасці традыцыйных называюць 25 Ландмарака Альберта Макея². Якраз яны выкарыстаныя для дадзенай публікацыі. На беларускай мове Ландмаркі публікуюцца ўпершыню. Некаторыя з іх суправаджаюцца каментарамі К.Клаўдзі з *Кнігі Вялебнага майстра*.

1. Існаванне сакрэтных знакаў для прызнання Братоў.
2. Падзел сімвалічнага масонства на тры ступені.
3. Легенда пра Хірама (легенда 3°).
4. Братэрствам кіруе афіцэр ложы, якога называюць Вялікім майстрам³.
5. Вялікі майстар мае права кіраваць любым паседжаннем Братэрства, калі б і дзе б яно не адбывалася.
6. Вялікі майстар мае права прысвячаць у новыя ступені.
7. Вялікі майстар мае права даваць дазвол на адкрыццё ложы і правядзенне працаў.
8. Вялікі майстар мае права праводзіць пасвячэнне без выканання звычайнай працэдур.
9. Масоны павінны збірацца ў ложах⁴.

¹ <http://freemasonry.ru>

² Mackey A. Text Book of Mason Jurisprudence. – London. 1889. – P. 17-39.

³ К.Клаўдзі: “Кіраванне Братэрствам ажыццяўляецца афіцэрам-старшынёю, якога называюць Вялікім майстрам і абіраюць з ліку братоў. Многія лічаць, што выбары Вялікага майстра вызначаюцца законам або пастановамі Вялікай ложы. Гэта не так. Сама пасада абавязаная сваім існаваннем Ландмарке. Вялікія майстры або афіцэры, якія выконвалі іх функцыі пад рознымі тытуламі, фігуруюць у памятных кнігах Братэрства задоўга да ўтварэння Вялікіх жожаў, і калі б сучасная сістэма кіравання праз Вялікія ложы была б зліквідаваная, Вялікі майстар усё роўна бы застаўся”.

⁴ К.Клаўдзі: “Неабходнасць для масонаў збірацца ў ложах – яшчэ адна Ландмарка. Не трэба думаць, што якая-небудзь старажытная Ландмарка робіць абавязковым інстытут падпарадкаваных жожаў, які з’яўляецца асабліва сучаснай масонскай сістэмы. Ландмаркі заўсёды абавязвалі масонаў збірацца разам для правядзення аператыўных або спекулятыўных працаў, прычым такія сходы называліся “ложамі”. Спачатку гэта былі імправізаваныя сустрэчы, якія склікаліся з адмысловай мэтай. Пасля чаго браты разыходзі-

10. Калі браты збіраюцца ў ложы, імі павінен кіраваць Майстар і два Дазорцы⁵.
11. У час схода ложа павінна належным чынам ахоўвацца⁶.
12. Кожны масон мае права прадстаўляць ложу на ўсіх агульных сходах Братэрства і адпаведным чынам інструктаваць іншых прадстаўнікоў.
13. Кожны масон мае права падаваць апеляцыю на рашэнне братоў у Вялікую ложу або ва Усеагульную Асамблею франкмасонства.
14. Кожны масон мае права наведваць ложы і прысутнічаць на сходах любой рэгулярнай ложы.
15. Ніякі невядомы наведвальнік не мае права ўваходзіць у ложу, пакуль не адбудзецца допыт у адпаведнасці са старажытнымі традыцыямі.
16. Ніякая ложа не мае права ўмешвацца ва ўнутраныя справы іншай ложы ці прысвойваць ступені сябрам іншых жожаў.
17. Кожны вольны муляр абавязаны падпарадкоўвацца законам і прынцыпам масонскай юрысдыкцыі⁷.
18. Існуюць патрабаванні да кандыдатаў.
19. Вера ў існаванне Бога як Вялікага Будаўніка сусвету⁸.
20. Вера ў адраджэнне да новага жыцця.
21. “Кніга закона” (адпаведна рэлігіі той краіны, дзе існуе ложа) з’яўляецца незаменнай часткай інтэр’ера кожнай ложы⁹.

ліся, каб сустрэцца ў іншы час у іншым месцы, зыходзячы з неабходнасці або абставінаў. Унутраны рэгламент ложы, пастановы, пастаянныя афіцэры і ўлік штогадавых недапрацовак – гэта сучасныя новаўвядзенні, якія ніякім чынам не выпякаюць з Ландмарак і вызначаюцца асобнымі ўказамаі адносна пазнейшага часу”.

⁵ К.Клаўдзі: “Кіраванне братамі ў ложы ажыццяўляецца Майстрам і двума Дазорцамі. Сход масонаў пад кіраўніцтвам кагосьці іншага <...> не лічыцца ложаі. Наяўнасць Майстра і двух Дазорцаў у такой самай ступені неабходна для нармальнага функцыянавання ложы, як наяўнасць гаранта канстытуцыі ў нашыя дні. Безумоўна, назвы пасадаў розняцца на розных мовах, але іх лік, паўнамоцтвы і абавязкі паўсюль тыя ж самыя”.

⁶ К.Клаўдзі: “Кожная ложа пасля таго, як усе збяруцца, павінна быць зачынена – гэта важная Ландмарка Братэрства, якую нельга ігнараваць. Неабходнасць гэтай Ландмаркі выпякае з эзатэрычнага характара масонства. Абавязак ахоўваць дзверы, палохаючы шпіёнаў і выведнікаў, існуе здаўна <...>”

⁷ К.Клаўдзі: “Ландмарка заключаецца ў тым, што кожны франкмасон адказны перад законамі і пастановамі масонскай юрысдыкцыі, якія дзейнічаюць на тэрыторыі яго пражывання, хоць ён можа і не ўваходзіць у ложу. Няўдзел у ложы, сам па сабе зняважлівы для іншых вольных муляраў, не пазбаўляе ад падпарадкавання масонскай юрысдыкцыі”.

⁸ К.Клаўдзі: “Вера ў існаванне Бога як Вялікага Будаўніка сусвету з’яўляецца адной з важнейшых Ландмарак ордэна. Заўсёды разумелася, што адмаўленне Вярхоўнай Улады катэгарычна пазбаўляе права на пасвячэнне. У гісторыі ордэна ніколі не было, і не можа быць прыкладу, каб атэіст быў пасвечаны ў масоны. Падобнае забараняецца. Яно немажлівае ўжо ў моц самай цырымоніі ініцыяцыі ў 1⁰⁰”.

⁹ К.Клаўдзі: “<...> Кніга закона” з’яўляецца незаменнай часткай інтэр’ера кожнай ложы. Я знарок кажу “Кніга закона”, бо агульнае выкарыстанне Старога і Новага заветаў не

22. Роўнасць масонаў¹⁰.

23. Таямніца арганізацыі¹¹.

24. Заснаванне Спекулятыўнай навукі на аператыўных (дзейных) пачатках і сімвалічнае выкарыстанне і тлумачэнне тэрмінаў дадзенага рамяства для мэтай рэлігійнага і маральнага выхавання.

25. Гэтыя Ландмаркі нязменныя.

*Пераклад і падрыхтоўка да друку
Марыяны Сакаловай і Алеся Смаленчука*

з'яўляецца абсалютным патрабаваннем. “Кніга закона” – гэта тое, што, як лічыцца ў адпаведнасці з рэлігіяй краіны, утрымлівае ў сабе волю Вялікага Будаўніка сусвету. Такім чынам, ва ўсіх ложах хрысціянскіх краінаў “Кніга закона” складаецца са Старога і Новага заветаў; у краінах, дзе пануе іўдаізм – дастаткова толькі Старога завета; у мусульманскіх краінах і сярод масонаў-мусульманаў выкарыстоўваецца Каран. Масонства не імкнецца ўплываць на рэлігійныя перакананні сваіх адптаў. Яно абмяжоўваецца верай ў існаванне Бога і таго, што з гэтага непазбежна вынікае. “Кніга закона” для спекулятыўнага масона – гэта ягоны духоўны *treble-board*. Без яе ён не можа працаваць”.

¹⁰ К.Клаўдзі: “Роўнасць зусім не адваргае таго сацыяльнага статуса, які ўзаконены звычаямі краіны. Манарх, дваранін або джэнтльмен маюць права аказваць уплыў і карыстацца павагай адпаведна свайму стану. Дактрына масонскай роўнасці азначае, што масоны, як дзеці аднаго Вялікага Бацькі, сустракаюцца ў ложы ў якасці падарожнікаў, што рухаюцца да адзінага перадвызначанага фінала, і што ў ложы агульныя заслугі годныя большай павагі, чым вялізарная ўласнасць, і павінны быць ушанаваныя і ўзнагароджаныя пэўным службовым ростам. Пасля заканчэння працаў у ложы браты пакідаюць мірную адасобленасць, каб ізноў далучыцца да свету. Кожны з іх ізноў займае сацыяльнае становішча і карыстаецца прывілеямі статуса, на якія ён мае права паводле звычайнага грамадства”.

¹¹ К.Клаўдзі: “Таямніца – наступная найважнейшая Ландмарка і неад’емны аtryбут ордэна, які суправаджае яго ад самога нараджэння <...> Страціўшы таямніцу, ордэн згубіць сваю ісціннасць, і вольнае мулярства перастане існаваць. Якраз таму, як бы не нападалі на ордэн за яго сакрэтнасць і як бы не цягнула нявыпытных братоў у час выпрабавання дзеля ўласнай карысці адмовіцца ад таямніцы, гэтага ніколі не будзе <...>, бо такія змены азначалі б сацыяльнае самазайства. Услед за легалізацыяй ордэна наступіць ягоная смерць. Вольнае мулярства як тайны саюз стагоддзямі заставалася нязменным, як адкрытая абшчына яно столькі не пратрымаецца”.